

Szabó Fruzsina 15 éves sepsiszentgyörgyi diáklány, aki abban különbözik a hasonló korú kamaszoktól, hogy szabadidejét lovakkal tölti. És erre minden alkalmat megragad. A környéken már sok lovas emberhez eljutott a híre, az árkosi és bodoki lovardában is dolgozik.

Úgy érzi, akkor tölti hasznosan az idejét, amikor agressziómentes módszerekkel lovakat szelídíthet.

Mióta foglalkozol lovakkal? Hol volt alkalmad először erre?

Nyolc éve lovagolok, de csak a környékbeli lovardákban, mert Sepsiszentgyörgyön egy tömbházlakásban nőttem fel, és most is ott lakom.

Ez azt jelenti, hétévesen kezdted. Mi vezérel egy hétéves gyereket, hogy lovakkal foglalkozzon, miként kerültél kapcsolatba a lovakkal?

Az óvodában is csak a lovak körül forgott számomra a világ, már csak az volt a kérdés, hogy mikor kezdhettek el lovagolni járni. Aztán jött egy alkalom, Uzonban nyílt akkor egy lovarda, oda elvittek a szüleim, és azóta folyamatosan a lovak között zajlik az életem.

Hogyan lett a lovaglásból lóidomítás? Mikor kezdtél ezzel is foglalkozni?

Körülbelül egy éve kezdtem. Láttam az interneten videókat, ahogy emberek fektetnek le lovakat, akkor nagyon kíváncsi lettem, és felvettem a kapcsolatot olyan személyekkel, akik lóidomítással foglalkoznak, és ezt tanítják. Megfogott, hogy nem kötelek vagy ostor segítségével fektetik le a lovat, hanem testbeszéddel.

Mit jelent számodra a nem verbális kommunikáció lovakkal? Mi itt azt láttuk, hogy simogatod a lovat, odabújsz hozzá. Látszólag bárki képes lehet erre, de azért ennél többről van szó, nem?

Amikor találkozom egy lóval, mindig bebizonyítom neki, hogy én nem úgy közeledem hozzá, mint ahogy általában az emberek szoktak. Vagyis nem használni akarom őt, hanem vele együtt fogok dolgozni, nem magam alá vetem, nem uralkodok rajta. Ezért is fogad el nagyon hamar.

Ezt hogy bizonyítod be?

Ugyanazokat a jeleket használom, amivel a lovak egymás között is kommunikálnak.

Mondhatjuk, hogy megtanultál „lónyelven”?

Igen, lehet így mondani. Persze nagyon sokat olvastam erről, meg lehet tanulni, ezt bárki elsajátíthatja, csak idő kérdése. Nagyon fontos a tapasztalat, mert az is elő szokott fordulni, hogy nem azt a reakciót kapom, amit a tanultak alapján elvártam volna. Ilyenkor elfordulok tőle, és ezt a ló érti. Ez azt jelenti, hogy leveszem róla a nyomást. A lónak az nagy megtiszteltetés, ha el tudja érni egy embernél, hogy figyeljen a jeleire, és van, aki megértse.

Itt most vad és pszichésen beteg lovakról beszélünk, velük sokkal nehezebb? Féltél őket megközelíteni?

Nem, egyáltalán nem féltem, mert én lovak között nőttem fel. Ez nagyon nagy biztonságot ad. Előre látom már azokat a jeleket, amikor a ló például rúgni készül, látszik rajta, amikor nagyon fél, vagy idegesebb. Ilyenkor én sem megyek közel hozzá.

Az ember és ló kapcsolata tulajdonképpen olyan, mintha az oroszlán a zebrával próbálna kapcsolatot létesíteni. A „ragadozó és menekülő állat” viszonyáról van szó. Mindig visszavonulok, ha látom, hogy a ló nyugtalan. Messziről követem, amíg megnyugszik, és a ló tudja, hogy nem azért követem, mert bántani akarom.

Azért azt se felejtjük el, hogy a legtöbb embernek a ló egy haszonállat. Mit mondanál nekik?

Nem bocsátkozom velük vitába, mert szerintem a ló nem haszonállat. A ló természetes élettere

azokra az időkre tevődik vissza, amikor még nem volt házasítva. Haszonállatként is lehetne jobban bánni a lovakkal. A húzást például el lehet érni ostor nélkül is.

Az általad elért eredmények gyümölcsét mások milyen mértékben élvezhetik? Nem alakul ki egy túl erős kötődés ló és ember között?

Én tulajdonképpen a lónak csak egy biztonságos alapot adok, elindítom. Aztán már bárki meglovagolhatja, nem fogja ledobni. Persze szükséges, hogy az illető alázattal közeledjen feléje, ne erőszakkal. Akkor már a ló nem fog újra meg újra megrémülni ismeretlen emberektől.

Érzi a ló, ha félnek tőle?

Persze, már az ember testtartásából is olvasni tudnak. És ha félelmet érez, át is veszi azt az embertől. Hogyha a lónál magasabb rendű lény (az ember) fél, akkor rá még nagyobb félelem ül.

Mikor fogod ezeket a lovakat meglovagolni?

Nem tudom, ezt a ló mondja meg. Amikor úgy látom, megbízik bennem annyira, és megengedi, hogy felugorjak a hátára. Volt olyan ló is, amelyikre már első alkalommal ráültem.

Az agressziómentes nevelési módszerek melyikét alkalmazod?

Kombinálok mindegyik módszerből, mert mindegyiknek vannak előnyei és hátrányai is.

Mondj egy példát.

Például a Monty Roberts-módszerből nem alkalmazom a kettős kötőféket. Persze az orrszíjjal könnyebb vezetni a lovat, mert az lefeszíti az orrjáratokat, és a ló azért engedelmeskedik jobban. Ez viszont szerintem már erőszak. Az igazság az, hogy bármi, amit az ember a lóval csinál, az végső soron erőszak, mert rákényszeríti akaratát a lóra. Itt a különbség csak a

módszerekben van, hogyan érem el azt, hogy engedelmeskedjen.

Gondolom, a hagyományos lókezelés a te szemszögedből katasztrófa.

Hát igen. A legrosszabb az, hogy a legtöbb ember, aki lovagol, nem is érti a lovat. Kedvességből, állatszeretetből is nagyon sok hibát el lehet követni. Nagyon népszerű a ló etetése kézből, de ezt nem szabadna, mert a lónak a kézről a jutalom és az élelem fog eszébe jutni.

Ezért például mikor csutakolják, keresi a kézben az ételt, és harap. A zablával sem értek egyet, mert feszíti a ló állát. Persze ez a legtöbb lovas sportágban nélkülözhetetlen.

Van kedvenc lószelídítési módszered?

Igen, a Pat Parelli-módszer. Azért szeretem, mert ez a módszer a ló pszichológiáján alapszik, nemcsak a viselkedésen. Arról szól, hogy az ember meg kell tanuljon lónak lenni, hogy meg tudja ítélni azt, hogyan tenne, ha ló lenne, nem pedig ember.

Vannak kapcsolataid neves lóoktatókkal?

Igen, vannak. Például kapcsolatban vagyok Pataky Katával, a Monty Roberts-módszer magyarországi oktatójával. Amikor először elküldtem neki az önéletrajzomat, ő elküldte nekem Monty egyik kézikönyvét. Azóta levelezek vele, ha valami problémám van, írok nekik, és ő mindig nagyon kedvesen válaszol. Segítségért Mészáros Gyulához is szoktam fordulni. (Mészáros Gyula lóoktató és kiképző. Nagy hangsúlyt fektet a lovakkal való emberséges bánásmódra; módszere az úgynevezett natural horsemanship elemeit tartalmazza. – szerk. megj.)

Saját lovad mikor lesz? Milyen lovat szeretnél?

Úgy néz ki, hogy pár hónap múlva lesz, ugyanis falura költözünk. Teljesen mindegy, hogy milyen a ló, csak annyit szeretnék, hogy ne legyen túl öreg. Neme, fajtája, színe, mérete nem számít. Egy menhelyről szeretnék lovat hozni magamnak.

Elképzeléseidnek komoly anyagi vonzatai is vannak? A családod támogat ebben?

Igen, persze, de az anyagi lehetőségek korlátozottak. Amíg oda jutok, hogy egyetemre járjak, szeretnék egy kis tőkét gyűjteni. Ha majd több tapasztalatot szerzek persze. Pillanatnyilag pénzt nem kapok sehonnan, másfajta kedvességekkel hálálják meg, hogy a lovakkal foglalkozom. Árkoson például kedvemre lovagolhatok.

Hová jársz még lovat szelídíteni?

Bodokra, Árkosra és bárhová, ahová hívnak.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Parelli-oktató szeretnék lenni. Vannak már egyetemek világszerte. Azt hiszem, legközelebb Olaszországban van ilyen iskola. Magyarországon még nincs ilyen sajnos, de egyelőre az is nagyon boldoggá tenné, ha például érettségi után Mészáros Gyula iskolájába kerülhetnék.

A cikk eredetileg a [Gazdaélet](#) havilapban jelent meg. [A lap itt megrendelhető.](#)